

Ochrona *ex situ* zagrożonych gatunków roślin na przykładzie działań Centrum Badań i Ochrony Roślin Górskich w Zakopanem

Ex situ conservation of endangered plant species in the Centre for Research and Conservation of Mountain Plants in Zakopane

MAGDALENA GAŚIENICA-STASZECZEK, PAWEŁ OLEJNICZAK

Institut Ochrony Przyrody
Polska Akademia Nauk
31–120 Kraków, al. A. Mickiewicza 33
e-mail: gasienica@iop.krakow.pl, olejniczak@iop.krakow.pl

Słowa kluczowe: namnażanie roślin, kultury tkankowe *in vitro*, Tatry, Torfowiska Orawsko-Nowotarskie, ogród botaniczny.

Przedstawiono procedury i efekty namnażania wybranych, najbardziej zagrożonych i najrzadszych gatunków roślin Tatr i Podtatrza, w celu ich ochrony *ex situ* w warunkach Górskiego Ogrodu Botanicznego. Działaniami zostało objętych dwanaście gatunków – rozrzutka brunatna *Woodsia ilvensis*, sasanka słowacka *Pulsatilla slavica*, warzucha tatrzańska *Cochlearia tatrae*, głodek karyntyński *Draba siliquosa*, traganek zwisłokwiatowy *Astragalus penduliflorus*, zimoziół północny *Linnaea borealis*, przymiotno węgierskie *Erigeron hungaricus*, saussurea wielkogłowa *Saussurea pygmaea*, starzec cienisty *Senecio umbrosus*, sit trójłuskowy *Juncus triglumis*, turzyca pchła *Carex pulicaris* oraz wełnianka delikatna *Eriophorum gracile*. W celu rozmnożenia gatunków stosowano bezpośredni wysiew nasion lub zarodników do ziemi, stymulowanie nasion lub zarodników do kiełkowania *in vitro* oraz mikrorozmnażanie roślin z fragmentów organów roślinnych. Uprawę gruntową wyprowadzono dla dziesięciu z wymienionych wyżej gatunków. Nadal trwają prace nad aklimatyzacją paproci rozrzutki brunatnej, a dla zimoziół północnego czynione są próby regeneracji roślin z powstałego kalusa. Otrzymane osobniki mogą stanowić materiał gotowy do introdukcji w ramach programów zasilania lub odtwarzania populacji na stanowiskach naturalnych, zgodnie z założeniami Globalnej Strategii Ochrony Roślin oraz Ustawy o ochronie przyrody.